

Activiteitenverslag
**VAN DE HOGE RAAD
VOOR VRIJWILLIGERS**

2017

Voorwoord

Het jaar 2017 is zeer contrastrijk gebleken voor de Hoge Raad voor Vrijwilligers en het vrijwilligerswerk.

Het jaar is onder zeer gunstige voortekenen begonnen met het in aanmerking nemen door onze toezichhoudende minister van heel wat van onze vragen uit het advies over de evaluatie van het 10-jarig bestaan van de wet van 2005.

In het voorjaar koesterden we verdere hoop door de contacten die Mevrouw De Block had opgenomen met andere kabinetten, onder andere Werkgelegenheid, om de verplichte aangifte van vrijwilligerswerk voor werklozen door middel van het zo bekritiseerde C45B-formulier af te schaffen en om het semi-agoraal statuut te overwegen.

Vanaf het einde van de zomer betrok de hemel evenwel met de aankondiging dat de vergoeding voor vrijwilligerswerk vrijgesteld werd van belastingen.

En de winter heeft ons enthousiasme bekoeld met het indienen van het wetsontwerp over gelegenheidswerk – met een verenigingsluik – en de aankondiging dat het ontwerp tot wijziging van de wet betreffende het vrijwilligerswerk werd uitgesteld in afwachting van de evolutie van de semi-agorale dossiers en van de rechten van de ondernemingen en verenigingen.

Al deze dossiers werden grondig onderzocht en uitvoerig gemotiveerd. Ze werden via de toezichhoudende minister aan de Regering en het Parlement bezorgd.

De Raad heeft dus niet stilgezeten en heeft zeven adviezen over allerlei dossiers geformuleerd, de meeste op verzoek van de overheden of administraties. U vindt deze gedetailleerde adviezen in dit verslag. Daarnaast heeft half juni een gesprek tussen een delegatie van de Raad en de Minister van Justitie plaatsgehad over de weerslag van het ontwerp tot wijziging van het recht van de verenigingen voor de vrijwilligers.

De voorzitter van de Raad heeft ten slotte kunnen deelnemen aan een hoorzitting van de Commissie voor de Sociale Zaken van de Kamer op 18 december over verenigingswerk.

De Raad hoopt dat de overheden in 2018 aandacht zullen besteden aan zijn adviezen over de twee lopende voornaamste dossiers en dat de wet van 2005 eindelijk zal worden gemoderniseerd.

Philippe ANDRIANNE
Voorzitter

Inhoudstafel

Voorwoord

1. Advies betreffende het wetsvoorstel van 6 juli 2016 met betrekking tot de werkloosheidsreglementering en vrijwilligerswerk in het buitenland
2. Advies op het ontwerp van het koninklijk besluit tot wijziging van artikel 17quater van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders
3. Advies op het voorontwerp van wet tot wijziging van de wet tot wijziging van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers en van andere wettelijke bepalingen inzake vrijwilligerswerk
4. Advies op het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de aalmoezeniers, de consulenten van de erkende erediensten en de moreel consulenten van de erkende niet confessionele levensbeschouwelijke organisaties bij de penitentiaire inrichtingen
5. Advies over de uitoefening van vrijwilligerswerk tijdens een periode van moederschapsbescherming bedoeld bij artikel 114bis van de gecoördineerde wet van 14.7.1994 ("werkverwijdering")
6. Advies op het ontwerp van wet tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen
7. Advies op het wetsontwerp en het ontwerp van koninklijk besluit inzake bijklussen
8. De problematiek rond de gemeenschapsdienst uitgevoerd door OCMW-gerechtigden in het kader van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie (GPMI)
9. Algemene vergaderingen
10. Bureau
11. Werkgroepen

Bijlagen

1. De actuele tekst van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers
2. Samenstelling van de Hoge Raad voor Vrijwilligers

1. Advies betreffende het wetsvoorstel van 6 juli 2016 met betrekking tot de werkloosheidsreglementering en vrijwilligerswerk in het buitenland

De volksvertegenwoordigers Els Van Hoof en Stefaan Vercaemer hebben op 6 juli 2016 een wetsvoorstel ingediend om jonge werklozen aan te moedigen vrijwilligerswerk te verrichten in het buitenland¹. Om werkloze vrijwilligers beter te beschermen, bepaalt dit wetsvoorstel dat een jonge werkloze de periode van vrijwilligerswerk in het buitenland mag laten meetellen als beroeps-inschakelingstijd en dat de vergoedingsgerechtigde werkloze in die periode zijn uitkering blijft ontvangen.

De HRV is voorstander van iedere wijziging van de werkloosheidsreglementering die het mogelijk maakt dat het vrijwilligerswerk in het buitenland en in ons land nog meer toegankelijk wordt. Hoewel de HRV pleit voor de afschaffing van de meldingsplicht van de kandidaat-vrijwilliger bij de RVA, stelt de HRV toch voor dat voor vrijwilligerswerk in het buitenland jongeren in beroeps-inschakelingstijd of volledig uitkeringsgerechtigde werklozen vóór hun vertrek de periode van hun vrijwilligerswerk in het buitenland en de contactgegevens van de organisatie waarbij zij zich als vrijwilliger verbinden, formeel meedelen aan de directeur van het werkloosheidsbureau.

Het is voor de HRV essentieel dat het vrijwilligerswerk dat in het buitenland wordt verricht een activiteit is zoals bepaald in de wet van 2005 en dat deze activiteit wordt verricht in goede omstandigheden. Daarom stelt de HRV voor deze bepalingen uitsluitend te laten gelden voor jongeren in de beroeps-inschakelingstijd en voor volledig uitkeringsgerechtigde werklozen die vrijwilligerswerk in het buitenland verrichten onder de vlag van organisaties die door de federale overheid of de deelgebieden erkend of goedgekeurd zijn.

De Raad ondersteunt dus dit voorstel, maar wijst tot slot ook op de absolute noodzaak van het behoud van het recht op kinderbijslag tijdens de periode in het buitenland en pleit voor een onbepaalde duur van vrijstelling om beschikbaar te zijn voor de arbeidsmarkt.

¹ Wetsvoorstel van 6 juli 2016 tot wijziging van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering wat het vrijwilligerswerk in het buitenland betreft.

Verzender
Administratief Centrum Kruidtuin - Finance
Tower
Kruidtuinlaan 50 bus 1, 1000 Brussel
Hoge Raad voor vrijwilligers

Uw mail van
Uw kenmerk:
Ons kenmerk:

Datum: 7 februari 2017

Aan Mevrouw Van Hoof en de Heer
Vercamer

Volksvertegenwoordigers

Betreft: Advies van de Hoge Raad voor vrijwilligers (HRV) betreffende het wetsvoorstel van 6 juli 2016 met betrekking tot de werkloosheidsreglementering en vrijwilligerswerk in het buitenland.

Geachte Volksvertegenwoordigers,

De Hoge Raad voor Vrijwilligers, een federaal adviesraad met betrekking tot het vrijwilligerswerk en de rechten van de vrijwilliger, heeft uw wetsvoorstel met veel aandacht bestudeerd. De Hoge Raad voor vrijwilligers (HRV) heeft deze tekst aan zijn leden voorgelegd tijdens zijn algemene vergadering van 29 november 2016.

Hieronder vindt U het advies op uw wetsvoorstel.

De huidige werkloosheidsreglementering voorziet reeds in de mogelijkheid om zich als vrijwilliger, onder bepaalde en duidelijke voorwaarden, in het buitenland te engageren.

Zonder de reeds bestaande bepalingen in vraag te stellen, is de HRV voorstander van iedere wijziging van de werkloosheidsreglementering die het mogelijk maakt dat het vrijwilligerswerk in het buitenland (zoals in België) nog meer toegankelijk wordt.

Daarom verheugt de HRV zich erover dat Els Van Hoof en Stefaan Vercamer een wetsvoorstel tot wijziging hebben ingediend, met als doel de belemmeringen voor het vrijwilligerswerk in het buitenland weg te nemen, zowel voor de jongeren in de beroepsinschakelingstijd als voor de volledig uitkeringsgerechtigde werklozen.

In het wetsvoorstel wordt gevraagd dat de jongeren in de beroepsinschakelingstijd de periode van vrijwilligerswerk in het buitenland kunnen laten meetellen voor het aantal dagen (310 dagen, uitgezonderd de zondagen) dat nodig is om inschakelingsuitkeringen te ontvangen.

De HRV ondersteunt dit voorstel, temeer omdat de jongeren die voor het Europees Vrijwilligerswerk (één van de kernonderdelen uit het Erasmus+-programma van de EU) in het buitenland verblijven, reeds van deze gelijkstelling kunnen genieten.

Wij begrijpen dan ook niet waarom vrijwilligerswerk, verricht in het buitenland in het kader van een andere organisatie, niet gelijkgesteld zou kunnen worden.

De HRV wijst overigens op de absolute noodzaak van het behoud van het recht op kinderbijslag tijdens de periode waarin men in het buitenland vrijwilligerswerk verricht. Mocht dit niet het geval zijn, dan zou dit de jongere en/of zijn gezin kunnen benadelen.

In het wetsvoorstel wordt gevraagd dat volledig uitkeringsgerechtigde werkloze ,ongeacht zijn of haar leeftijd, wordt vrijgesteld van de verplichting om beschikbaar te blijven voor de arbeidsmarkt.

Net als bij de jongere in een beroepsinschakelingstijd raadt de HRV aan dat de volledig uitkeringsgerechtigde werkloze vrijwilligerswerk in het buitenland kan verrichten. De HRV adviseert daarom dat de rechten van de volledig uitkeringsgerechtigde werkloze tijdens het volledige verblijf in het buitenland behouden blijven en dat de werkloosheidsuitkeringen in die periode worden bevroren, behalve indien er een meer voordelige bepaling in de reglementering van de RVA bestaat. Met andere woorden, de periode van het verblijf in het buitenland zal het recht op de werkloosheidsuitkeringen met evenveel maanden verlengen.

In het wetsvoorstel wordt voorgesteld om de duur van de vrijstelling van de verplichting om beschikbaar te zijn voor de arbeidsmarkt te beperken tot 3 maanden per kalenderjaar en dat deze vrijstelling om een uitzonderlijke reden maximaal met één jaar kan worden verlengd.

De HRV stelt voor geen maximale duur op te leggen.

In het wetsvoorstel staat dat het vrijwilligerswerk in het buitenland moet kaderen in een programma van een in een koninklijk besluit genoemde organisatie of een organisatie zoals vermeld in de wet van 3 juli 2005.

Het is voor de HRV essentieel dat het vrijwilligerswerk dat in het buitenland wordt verricht een activiteit is zoals bepaald in de wet van 2005 en dat deze activiteit wordt verricht in goede omstandigheden. Daarom stelt de HRV voor deze bepalingen uitsluitend te laten gelden voor jongeren in de beroepsinschakelingstijd en voor volledig uitkeringsgerechtigde werklozen die vrijwilligerswerk in het buitenland verrichten onder de vlag van organisaties die door de federale overheid of de deelgebieden erkend of goedgekeurd zijn.

Het wetsvoorstel bepaalt dat de kandidaat voor vrijwilligerswerk in het buitenland voorafgaandelijk een vrijstelling van de directeur van het werkloosheidsbureau moet verkrijgen.

Hoewel de HRV pleit voor de afschaffing van de meldingsplicht van de kandidaat-vrijwilliger bij de RVA, stelt de HRV toch voor dat voor vrijwilligerswerk in het buitenland jongeren in beroepsinschakelingstijd of volledig uitkeringsgerechtigde werklozen vóór hun vertrek de periode van hun vrijwilligerswerk in het buitenland en de contactgegevens van de organisatie waarbij zij zich als vrijwilliger verbinden, formeel meedelen aan de directeur van het werkloosheidsbureau.

De HRV vindt immers dat het vrijwilligerswerk in een erkende structuur als een recht moet worden beschouwd, ongeacht of het in België of in het buitenland wordt verricht .

Samengevat is de HRV er meer dan ooit van overtuigd dat het vrijwilligerswerk, in België of in het buitenland, een krachtige katalysator is voor burgerschap. Het stimuleert en vormt een kritische geest, zorgt voor openheid ten aanzien van de wereld en draagt bij tot een serene democratische samenleving. Daarom moet de werkloosheidsreglementering volgens de HRV worden aangepast, zodat alle belemmeringen voor vrijwilligerswerk in het buitenland – dus een ervaring op het vlak van burgerschap – worden weggenomen.

Voor de Raad,

De Voorzitter,

Philippe ANDRIANNE

2. Advies op het ontwerp van het koninklijk besluit tot wijziging van artikel 17quater van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

De Minister van Sociale Zaken, Maggie De Block, heeft op 2 maart 2017 aan de HRV het advies gevraagd over een koninklijk besluit dat handelt over de vrijwillige brandweerlieden, de vrijwillige ambulanciers en de vrijwilligers van de civiele bescherming².

Het toepassingsgebied en de inhoud van dit ontwerp zijn wezenlijk verschillend van de bepalingen en de doelstellingen van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers. Het gaat hier immers om specifieke categorieën met een apart statuut, los van het statuut van de vrijwilliger.

De HRV is dan ook van mening dat hij niet bevoegd is om zich uit te spreken over dit ontwerp, maar verwijst naar zijn advies over het semi-agoraal statuut naar aanleiding van het 10-jarig bestaan van de vrijwilligerswet in 2016. Daarin wordt het belang van het onderscheid tussen dit soort bijzondere statuten en het statuut van de vrijwilliger benadrukt.

² Het ontwerp van het koninklijk besluit (tot wijziging van artikel 17quater van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders).

Verzender
Administratief Centrum Kruidtuin - Finance
Tower
Kruidtuinlaan 50 bus 1, 1000 Brussel
Hoge Raad voor vrijwilligers

Mevrouw Maggie DE BLOCK

Minister van Sociale Zaken

Uw mail
Uw kenmerk:
Ons kenmerk:
Datum:

Betreft: Reactie van de Hoge Raad voor Vrijwilligers (HRV) op het ontwerp van het koninklijk besluit tot wijziging van artikel 17quater van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders.

Geachte Mevrouw de Minister,

Wij hebben uw brief van 2 maart 2017 met de kennisgeving van het ontwerp van het koninklijk besluit (tot wijziging van artikel 17quater van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders) goed ontvangen.

Het toepassingsgebied en de inhoud van dit ontwerp zijn wezenlijk verschillend van de bepalingen en de doelstellingen van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers. Het gaat hier immers over de vrijwillige brandweerlieden, de vrijwillige ambulanciers en de vrijwilligers van de civiele bescherming met een apart statuut, los van het statuut van de vrijwilliger.

De HRV is dan ook van mening dat hij niet bevoegd is om zich uit te spreken over dit ontwerp, maar dankt de Minister om de Raad op de hoogte te houden van wettelijke en reglementaire initiatieven die mogelijks raakvlakken hebben met het vrijwilligerswerk en de rechten van de vrijwilliger. Wij wijzen eveneens op ons advies over het semi-agoraal statuut naar aanleiding van het 10-jarig bestaan van de vrijwilligerswet in 2016. De Raad benadrukt het belang van het onderscheid tussen dit soort bijzondere statuten en het statuut van de vrijwilliger.

Mocht U nog verdere verduidelijkingen wensen, dan staan wij uiteraard tot uw beschikking.

Met de meeste hoogachting,

Voor de Raad,

De Voorzitter,

Philippe ANDRIANNE

3. Advies op het voorontwerp van wet tot wijziging van de wet tot wijziging van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers en van andere wettelijke bepalingen inzake vrijwilligerswerk

De Minister van Sociale Zaken heeft in het voorjaar van 2017 een advies gevraagd over een wetsvoorstel dat een aantal aanpassingen aan de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers bevat. De voorgestelde wijzigingen zijn een eerste en belangrijke stap naar het verbeteren en het verfijnen van de vrijwilligerswet. Op basis van de tekst zoals deze op dat ogenblik was opgesteld, heeft de HRV een aantal opmerkingen en alternatieven geformuleerd:

- een toevoeging over de rechtvaardigheidsgronden in verband met het beroepsgeheim zodat onduidelijkheden en interpretatieproblemen kunnen worden vermeden;
- aanpassingen aan artikel 10 (over de kostenvergoedingen) om onder andere de leesbaarheid en de duidelijkheid omtrent de terugbetaling van de reële vervoerskosten van maximaal 2000 km en de combinatie met de forfaitaire kostenvergoeding te verbeteren;
- het schrappen van artikel 21/2: de Raad is van mening dat Fedasil, een agentschap dat instaat voor de opvang, noch de rol of de bevoegdheid heeft om te bepalen of een activiteit al dan niet vrijwilligerswerk is;
- het vervangen van de woorden “vergoeding/indemnité” door de woorden “kostenvergoeding/défraiement” in artikel 21 om de coherentie met de andere bepalingen in de vrijwilligerswet te verzekeren;
- een aantal aanpassingen aan de bepalingen in de vrijwilligerswet die betrekking hebben op de gezinsbijslag.

Verzender
Administratief Centrum Kruidtuin - Finance
Tower
Kruidtuinlaan 50 bus 1, 1000 Brussel
Hoge Raad voor vrijwilligers

Mevrouw Maggie DE BLOCK

Minister van Sociale Zaken

Uw mail
Uw kenmerk:
Ons kenmerk:
Datum:

Betreft: Advies van de Hoge Raad voor Vrijwilligers (HRV) op het voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers en van andere wettelijke bepalingen inzake vrijwilligerswerk.

Geachte Mevrouw de Minister,

Wij hebben uw vraag om advies met betrekking tot het voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van de vrijwilligers goed ontvangen.

In de eerste plaats wenst de HRV U bijzonder hartelijk te danken voor de interesse die U heeft betoond voor de vragen en de verzuchtingen van de vele vrijwilligers en van de organisaties die vrijwilligers inzetten. De voorgestelde wijzigingen zijn ontegensprekelijk een eerste en belangrijke stap in het verbeteren en verfijnen van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers (hierna vrijwilligerswet genoemd).

Toch willen wij U nog een aantal aanpassingen en aanvullingen voorstellen die de werking en toepasbaarheid van deze wet nog verder kunnen optimaliseren.

Hieronder vindt U, per artikel, de amendementen die de Raad wenst aan te brengen aan het voorliggende wetsontwerp.

1) artikel 3: de wijziging van artikel 4 van de vrijwilligerswet

De toevoeging (zowel in het Nederlands als in het Frans) over de rechtvaardigingsgronden met betrekking tot het beroepsgeheim zorgt voor onduidelijkheid en zou kunnen leiden tot interpretatieproblemen.

Daarom stellen wij voor om artikel 3, 2° e) te vervangen door:

in het Nederlands:

“Art. 4. In artikel 4 van dezelfde wet, vervangen bij de wet van 19 juli 2006, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

« het feit dat de vrijwilliger is gehouden tot een discretieplicht en, in voorkomend geval, tot het beroepsgeheim bedoeld in artikelen 458 en 458bis van het Strafwetboek. »

in het Frans:

« du fait que le volontaire est tenu à un devoir de discrétion et, le cas échéant, au secret professionnel visé aux articles 458 et 458bis du Code pénal. ».

2) Artikel 5: de wijziging van artikel 10 van de vrijwilligerswet

- de voorgestelde wijziging van het derde lid van artikel 10 van de vrijwilligerswet bevat twee woorden teveel in het Nederlands ("van kosten"). In het laatste lid van artikel 10 zouden in het Frans de woorden "indemnités forfaitaires " moeten vervangen worden door de woorden "défraiements forfaitaires ";
- voor de leesbaarheid en de duidelijkheid omtrent de terugbetaling van de reële vervoerskosten van maximaal 2000 km en de combinatie met de forfaitaire kostenvergoedingen, is het aangewezen om het derde en vierde lid samen te voegen.

Daarom stellen wij voor om artikel 5 van het voorontwerp te vervangen als volgt:

in het Nederlands:

« Art. 10. Het onbezoldigd karakter van het vrijwilligerswerk belet niet dat de door de vrijwilliger voor de organisatie gemaakte kosten door de organisatie worden terugbetaald. De realiteit en de omvang van deze kosten moeten niet bewezen worden, voor zover het totaal van de ontvangen kostenvergoedingen niet meer bedraagt dan 24,79 euro per dag en 991,57 euro per jaar. Deze bedragen zijn gekoppeld aan de spilindex 103,14 (basis 1996 = 100) en variëren zoals bepaald bij de wet van 2 augustus 1971 houdende inrichting van een stelsel waarbij de wedden, lonen, pensioenen, toelagen en tegemoetkomingen ten laste van de openbare schatkist, sommige sociale uitkeringen, de bezoldigingsgrenzen waarmee rekening dient gehouden bij de berekening van sommige bijdragen van de sociale zekerheid der arbeiders, alsmede de verplichtingen op sociaal gebied opgelegd aan de zelfstandigen, aan het indexcijfer van de consumptieprijsen worden gekoppeld.

Bedraagt het totaal van de door de vrijwilliger van een of meerdere organisatie(s) ontvangen terugbetalingen meer dan de in het eerste lid bedoelde bedragen, dan kunnen deze enkel als een kostenvergoeding van door de vrijwilliger voor de organisatie(s) gemaakte kosten worden beschouwd, indien de realiteit en het bedrag van deze kosten kunnen aangetoond worden aan de hand van bewijskrachtige documenten. Het bedrag van de kosten mag worden vastgesteld overeenkomstig het koninklijk besluit van 26 maart 1965 houdende de algemene regeling van de vergoedingen en toelagen van alle aard toegekend aan het personeel van de federale overheidsdiensten

De forfaitaire en reële kostenvergoedingen mogen in hoofde van de vrijwilliger niet gecombineerd worden.

Een combinatie van de forfaitaire kostenvergoeding met de kostenvergoeding van de reële vervoerskosten is echter mogelijk voor maximaal 2000 kilometer per jaar per vrijwilliger. Wat betreft het gebruik van de eigen wagen, worden deze reële vervoerskosten vastgesteld overeenkomstig artikel 13 van het koninklijk besluit van 18 januari 1965 houdende de algemene regeling inzake reiskosten. De reële vervoerskosten door het gebruik van de eigen fiets worden vastgesteld overeenkomstig artikel 19, § 2, 16° van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders. Het totaal uitgekeerd jaarlijks bedrag ter vergoeding van het gebruik van openbaar vervoer, de eigen wagen of fiets

mag maximaal 2000 maal de kilometervergoeding bedoeld in artikel 13 van het koninklijk besluit van 18 januari 1965 houdende algemene regeling inzake reiskosten bedragen.

De geschenken, zoals bepaald in artikel 19, § 2, 14° van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, worden niet in aanmerking genomen voor het bepalen van de forfaitaire en de reële kostenvergoedingen voor de vrijwilligers. ».

in het Frans:

« Art. 10. Le caractère non rémunéré du volontariat n'empêche pas que le volontaire puisse être défrayé par l'organisation des frais qu'il a supportés pour celle-ci. Le volontaire n'est pas tenu de prouver la réalité et le montant de ces frais, pour autant que le montant total des défraiements perçus n'excède pas 24,79 euros par jour et 991,57 euros par an. Ces montants sont liés à l'indice pivot 103,14 (base 1996 = 100) et varient comme prévu par la loi du 2 août 1971 organisant un régime de liaison à l'indice des prix à la consommation des traitements, salaires, pensions, allocations et subventions à charge du trésor public, de certaines prestations sociales, des limites de rémunération à prendre en considération pour le calcul de certaines cotisations de sécurité sociale des travailleurs, ainsi que des obligations imposées en matière sociale aux travailleurs indépendants.

Si le montant total des défraiements que le volontaire a perçus d'une ou de plusieurs organisations excède les montants visés à l'alinéa 1er, ces défraiements ne peuvent être considérés comme un remboursement des frais supportés par le volontaire pour l'organisation ou pour les organisations que si la réalité et le montant de ces frais peuvent être justifiés au moyen de documents probants. Le montant des frais peut être fixé conformément à l'arrêté royal du 26 mars 1965 portant réglementation générale des indemnités et allocations de toute nature accordées au personnel des services publics fédéraux.

Dans le chef du volontaire, il est interdit de combiner le défraiement forfaitaire et celui des frais réels.

Il est toutefois possible de combiner le défraiement forfaitaire et le remboursement des frais réels de déplacement pour maximum 2000 kilomètres par an par volontaire. En ce qui concerne l'utilisation d'une voiture personnelle, ces frais réels de déplacement sont fixés conformément aux dispositions de l'article 13 de l'arrêté royal du 18 janvier 1965 portant réglementation générale en matière de frais de parcours. Les frais réels de déplacement liés à l'utilisation d'une bicyclette personnelle, sont fixés conformément aux dispositions de l'article 19, § 2, 16° de l'arrêté royal du 28 novembre 1969 pris en exécution de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs. Le montant maximum qui peut être alloué annuellement par volontaire pour l'utilisation du transport en commun, la voiture ou bicyclette personnelle, ne peut dépasser 2000 fois l'indemnité kilométrique fixée à l'article 13 de l'arrêté royal du 18 janvier 1965 portant réglementation générale en matière de frais de parcours.

Les cadeaux, tels que définis à l'article 19, § 2, 14° de l'arrêté royal du 28 novembre 1969 pris en exécution de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs, ne sont pas pris en considération pour déterminer les défraiements forfaitaires et réels pour les volontaires. ».

Daarnaast wensen wij ook nog een aantal aanpassingen die niet zijn vermeld in het voorliggende voorontwerp van wet:

a) De wijziging van artikel 13 van de vrijwilligerswet

Sinds vele jaren pleit de HRV voor de afschaffing van de verplichting van de aangifte van kandidaat-vrijwilligers van hun activiteiten aan de RVA. Heel wat werklozen worden afgeschrikt door deze meldingsplicht, alhoewel uit de praktijk blijkt dat de vrees voor de niet-beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt ongegrond is.

Daarom stellen we voor om artikel 13 van de vrijwilligerswet te vervangen door:

in het Nederlands:

« Een uitkeringsgerechtigde werkloze kan vrijwilligerswerk verrichten met behoud van zijn uitkeringen, voor zover hij beantwoordt aan de verplichtingen verbonden aan zijn statuut. »

in het Frans:

« Un chômeur indemnisé peut exercer un volontariat en conservant ses allocations, pour autant qu'il réponde aux obligations liées à son statut. »

Daarnaast zou ook artikel 45 bis van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering moeten worden vervangen als volgt:

in het Nederlands:

« Een uitkeringsgerechtigde werkloze kan, in afwijking van artikelen 44, 45 en 46, een vrijwillige activiteit uitoefenen met behoud van de uitkeringen in de zin van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers. »

in het Frans:

« Un chômeur indemnisé peut, par dérogation aux articles 44, 45 et 46, exercer une activité volontaire avec maintien des allocations au sens de la loi du 3 juillet 2005 relative aux droits des volontaires. »

b) De wijziging van artikel 9/1 van de vrijwilligerswet

Artikel 9/1 van de wet bepaalt dat de uitvoering van vrijwilligerswerk geen enkel recht toekent voor wat betreft een verblijfsvergunning of een toelating op Belgisch grondgebied. De HRV stelt vast dat deze formulering is gebruikt om de kortstondige toegang tot het grondgebied te verbieden. Artikel 9/1 van de wet heeft immers aanleiding gegeven tot een enge interpretatie door de Dienst Vreemdelingenzaken, waarbij de toegang voor jonge vreemdelingen tot uitwisselingsprogramma's in België soms zeer complex wordt.

Daarom stellen we voor dat in artikel 9/1 van de vrijwilligerswet de volgende woorden worden geschrapt:

in het Nederlands:

“en vormt geen basis voor een machtiging of toelating tot verblijf in het kader van diezelfde wet”

in het Frans:

« et ne confère aucun droit à être autorisé ou admis à séjourner dans le cadre de cette même loi »

c) De schrapping van artikel 21/2 van de vrijwilligerswet

Hiervoor verwijzen we naar ons advies naar aanleiding van het 10-jarig bestaan van de vrijwilligerswet (pagina 25-26). De Raad is van mening dat Fedasil, een agentschap dat instaat voor opvang, de rol noch de bevoegdheid heeft om uiteindelijk te bepalen of een activiteit al dan niet vrijwilligerswerk is.

Daarom stellen we voor dat artikel 21/2 van de vrijwilligerswet wordt geschrapt.

d) De aanpassing van artikel 21 van de vrijwilligerswet

Voor de coherentie van de andere bepalingen in de vrijwilligerswet, moet in dit artikel het woord “vergoeding” (in het NL) en het woord “indemnité” (in het FR) worden vervangen door respectievelijk het woord “kostenvergoeding” (in het NL) en het woord “défraiement” (in het FR).

Daarom stellen we voor om artikel 21 van de vrijwilligerswet te vervangen door:

in het Nederlands:

“Onder de voorwaarden en volgens de nadere regels die de Koning bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad bepaalt, zijn het verrichten van vrijwilligerswerk en het ontvangen van een in artikel 10 bedoelde kostenvergoeding, verenigbaar met het recht op de gewaarborgde gezinsbijslag.”

in het Frans:

“Aux conditions et selon les modalités fixées par le Roi par arrêté délibéré en Conseil des ministres, l'exercice d'un volontariat et la perception d'un défraiement visé à l'article 10, sont compatibles avec le droit aux prestations familiales garanties”.

e) De aanpassingen aan de bepalingen in de vrijwilligerswet die betrekking hebben op de gezinsbijslag

Famifed, het federaal agentschap voor de kinderbijslag, heeft de Raad ook een aantal voorstellen doorgestuurd die betrekking hebben op de gezinsbijslag.

Deze overheidsdienst heeft voorgesteld om de volgende twee artikelen toe te voegen:

in het Nederlands:

« In artikel 62, § 6, van de Algemene kinderbijslagwet (AKBW) van 19 december 1939, ingevoegd bij de wet van 3 juli 2005 en gewijzigd bij de wet van 4 april 2014, wordt het woord «vergoedingen» vervangen door het woord « terugbetalingen».

“In artikel 1, tweede lid, van de wet van 20 juli 1971 tot instelling van gewaarborgde gezinsbijslag, ingevoegd bij de wet van 3 juli 2005, worden de woorden « een vergoeding geniet als bedoeld » vervangen door de woorden « terugbetalingen geniet als bedoeld”.

in het Frans:

A l'article 62, § 6, de la loi générale relative aux allocations familiales (LGAF) du 19 décembre 1939, inséré par la loi du 3 juillet 2005 et modifié par la loi du 4 avril 2014, le mot «indemnités» est remplacé par le mot« défraiements» et le mot «considérées» est remplacé par le mot «considérés».

A l'article 1er, alinéa 2, de la loi du 20 juillet 1971 instituant des prestations familiales garanties, inséré par la loi du 3 juillet 2005, les mots «d'une indemnité visée» sont remplacés par les mots «des défraiements visés».

De Raad wenst U, Mevrouw de Minister, en haar diensten nogmaals te danken voor het vele administratieve en juridische werk dat werd verricht in het kader van dit voorontwerp van wet.

Mocht U nog verdere verduidelijkingen wensen, dan staan wij uiteraard tot uw beschikking.

Met de meeste hoogachting,

Voor de Raad,

De Voorzitter,

Philippe ANDRIANNE

4. Advies op het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de aalmoezeniers, de consulenten van de erkende erediensten en de moreel consulenten van de erkende niet confessionele levensbeschouwelijke organisaties bij de penitentiaire inrichtingen

Dit ontwerp van koninklijk besluit definieert het begrip “vrijwilligers” [bénévoles], die deze aalmoezeniers of consulenten bijstaan, verduidelijkt hun opdrachten en legt de aanstellingscriteria vast. De Raad heeft deze tekst uitsluitend bekeken vanuit de invalshoek van de gevolgen voor het vrijwilligersstatuut zoals bepaald bij de wet van 3 juli 2005 inzake de rechten van vrijwilligers.

De HRV heeft hierbij de volgende opmerkingen en aanbevelingen:

- er bestaat onduidelijkheid over de precieze draagwijdte van het woord “vrijwilligers/bénévoles”. Indien hiermee de vrijwilligers/bénévoles worden bedoeld zoals in de vrijwilligerswet, dan moet “bénévoles” worden vervangen door “volontaires”. Is dit niet het geval, dan moet de definitie in het ontwerp-koninklijk besluit worden aangepast;
- er moet ook duidelijkheid komen over de terugbetaling van de kosten en verzekeringen voor deze vrijwilligers;
- voor de Raad gaat het hier om vrijwilligers zoals bedoeld in de vrijwilligerswet en is het niet wenselijk om nog aparte categorieën van vrijwilligerswerk (bénévolat) te creëren;
- wat is de betekenis van de begrippen “bijkomstige” en “occasionele vrijwillige activiteit” in de lijst van de onverenigbaarheden? Over die onverenigbaarheden stelt de HRV zich vragen bij de pertinentie ervan, in het bijzonder als het gaat over de vrijheid van vereniging;
- de toestemming om na het pensioen op “vrijwillige” (bénévole/volontaire) basis mag niet worden gezien als een gelegenheid om reguliere jobs te vervangen.

Afzender
Administratief Centrum Kruidtuin - Finance Tower
Kruidtuinlaan 50 bus 1, 1000 Brussel

Mevr. Maggie De Block
Minister van Sociale Zaken
Financietoren – Kruidtuinlaan 50/175
1000 Brussel

Hoge Raad voor Vrijwilligers

Uw brief van : 27/09/2017
Uw kenmerk :
Ons kenmerk :
Datum : 3/10/2017

Betreft: Advies van de HRV over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de aalmoezeners, de consulenten van de erkende erediensten en de moreel consulenten van de erkende niet confessionele levensbeschouwelijke organisaties bij de penitentiaire inrichtingen.

Geachte Minister,

Van harte dank voor uw vraag om advies over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de aalmoezeners, de consulenten van de erkende erediensten en de moreel consulenten van de erkende niet confessionele levensbeschouwelijke organisaties bij de penitentiaire inrichtingen.

De Hoge Raad voor vrijwilligers (HRV) heeft deze tekst uitsluitend bekeken vanuit de invalshoek van de gevolgen voor het vrijwilligersstatuut zoals bepaald bij de wet van 3 juli 2005 inzake de rechten van vrijwilligers. De andere aspecten, zoals de opdrachten, kenmerken of erkenningen van dit personeel, komen niet aan bod.

Dit ontwerp van koninklijk besluit definieert het begrip “vrijwilligers” [*bénévoles*], die deze aalmoezeners of consulenten bijstaan, verduidelijkt hun opdrachten en legt de aanstellingscriteria vast.

De HRV vraagt zich af of deze “vrijwilligers” [*bénévoles*] “vrijwilligers” [*volontaires*] zijn in de zin van de wet van 2005.

Indien dit het geval is, dan is het woord “bénévole” niet geschikt en zou het moeten worden vervangen door “volontaire”. In de preambule tot het koninklijk besluit en in de definitie van “vrijwilligers” zou moeten worden verwezen naar de wet van 2005.

Indien deze vrijwilligers [*bénévoles*] een bijzondere categorie vormen en niet onder het toepassingsveld van de wet van 2005 ressorteren, dan zou het koninklijk besluit dit eveneens moeten preciseren in de definitie, te meer aangezien in de Nederlandstalige versie het woord “vrijwilligers” wordt gebruikt. Het koninklijk besluit moet in ieder geval duidelijkheid scheppen over de terugbetaling van de onkosten van deze vrijwilligers [*bénévoles*] (artikel 8 betreft enkel de kosten gemaakt door bezoldigde aalmoezeners en consulenten) en eventuele verzekeringen die hen dekken.

De HRV is van mening dat de vrijwilligers [*bénévoles*] bedoeld bij het ontwerp van koninklijk besluit vrijwilligers [*volontaires*] zijn en de rechten genieten die zijn vastgelegd bij de wet van 3 juli 2005.

De HRV meent dat het niet wenselijk is naast het vrijwilligerswerk [*volontariat*] aparte categorieën van vrijwilligerswerk [*bénévolat*] te creëren.

De HRV stelt zich ook vragen bij de begrippen “bijkomstige” en “occasionele vrijwillige activiteit” gebruikt bij artikel 9, dat de onverenigbaarheden oplijst. Deze begrippen zouden verduidelijkt moeten worden.

Wat de onverenigbaarheden betreft, stelt de HRV zich vragen bij de pertinentie ervan gelet op de vrijheid van vereniging.

Tegelijk mag de toestemming om na het pensioen op “vrijwillige” [*bénévole / volontaire?*] basis te blijven werken, niet worden gezien als een gelegenheid om jobs te vervangen door vrijwilligerswerk, hoewel het op zich zinvol lijkt om personen verder toegang te verlenen tot de gevangenis en de vertrouwensband niet te verbreken.

Wij hopen dat deze opmerkingen bijdragen tot een betere lezing van het besluit.

Met de meeste hoogachting.

Voor de Raad,

Voorzitter van de HRV,
Philippe ANDRIANNE

5. Advies over de uitoefening van vrijwilligerswerk tijdens een periode van moederschapsbescherming bedoeld bij artikel 114bis van de gecoördineerde wet van 14.7.1994 ("werkverwijdering")

De Hoge Commissie van de Geneeskundige raad voor invaliditeit van het RIZIV moet een advies verstrekken over de uitoefening van vrijwilligerswerk in toepassing van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers tijdens een periode van moederschapsbescherming bedoeld in artikel 114bis van de gecoördineerde wet van 14.07.1994 ('werkverwijdering').

Er wordt voorgesteld in artikel 219ter, §5 van voornoemd K.B. een bijkomende uitzondering te bepalen die inhoudt dat het voor een werkneemster die van het werk verwijderd is, ook mogelijk zal zijn om tijdens de periode van moederschapsbescherming in de zin van artikel 114bis van de gecoördineerde wet, een vrijwilligersactiviteit uit te oefenen die valt onder het toepassingsgebied van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers.

Alvorens dit advies wordt verstrekt, wenst de Dienst voor uitkeringen van het RIZIV het advies van de Hoge Raad voor Vrijwilligers te kennen.

De Raad is zeer verheugd over dit voorstel waardoor vrouwen tijdens de werkverwijdering vrijwilligerswerk mogen doen. Dit is echter maar een eerste stap: vrouwen zouden ook de mogelijkheid moeten krijgen om tijdens de moederschapsrust aan de slag kunnen gaan als vrijwilligster. Daarom heeft de Raad al in een advies van 13 november 2013 gepleit om een aanpassing in die zin van de gecoördineerde wet van 1994.

De HRV juicht de opening toe die het RIZIV voorstelt met betrekking tot de werkverwijdering, maar vraagt ook dat de moederschapsrust geen enkel obstakel zou zijn voor vrijwilligerswerk voor zover dit verenigbaar is met de gezondheidstoestand van moeder en kind en dit in geval van zwangerschap geen risico vormt.

Afzender
Administratief Centrum Kruidtuin - Finance Tower
Kruidtuinlaan 50 bus 1, 1000 Brussel

RIZIV
Dienst Uitkeringen
Tervurenlaan 211 – Dienst Uitkeringen
1150 Brussel

Hoge Raad voor Vrijwilligers

Uw brief van : 19/07/2017
Uw kenmerk : Nota CS 2017/...
Ons kenmerk :
Datum : 11/10/2017

Betreft: Advies van de HRV over de uitoefening van vrijwilligerswerk tijdens een periode van moederschapsbescherming bedoeld bij artikel 114bis van de gecoördineerde wet van 14.7.1994 ("werkverwijdering")

Mevrouw, mijnheer,

De Hoge Commissie van de Geneeskundige raad voor invaliditeit van het RIZIV moet een advies verstrekken over de uitoefening van vrijwilligerswerk in toepassing van de wet van 3.07.2005 betreffende de rechten van vrijwilligers tijdens een periode van moederschapsbescherming bedoeld in artikel 114bis van de gecoördineerde wet van 14.07.1994 ('werkverwijdering').

Er wordt voorgesteld "in artikel 219ter, §5 van voornoemd K.B. een bijkomende uitzondering te bepalen die inhoudt dat het voor een werkneemster die van het werk verwijderd is, ook mogelijk zal zijn om tijdens de periode van moederschapsbescherming in de zin van artikel 114bis van de gecoördineerde wet, een vrijwilligersactiviteit uit te oefenen die valt onder het toepassingsgebied van de wet van 3.07.2005 betreffende de rechten van vrijwilligers."

Alvorens dit advies wordt verstrekt, wenst de Dienst voor uitkeringen van het RIZIV het advies van de Hoge Raad voor vrijwilligers te kennen.

De HRV is zeer verheugd over dit wijzigingsvoorstel, dat de mogelijkheid schept voor vrijwilligerswerk tijdens de werkverwijdering. Dit is al een mooie opening ten opzichte van de huidige wetgeving die meer kansen geven aan vrouwen die vrijwilligerswerk willen verrichten.

Toch wil de HRV aanstippen dat dit helaas slechts een stap is. Dit voorstel komt niet helemaal tegemoet aan het advies van de HRV waarin werd gevraagd om vrouwen hun vrijwilligerswerk ook te laten uitoefenen tijdens de moederschapsrust. De conclusie van het advies van de Raad van 13 november 2013 luidde als volgt: "In de wet van 2005 wordt vrijwilligerswerk beschouwd als een manier om sociaal contact te bewaren, en als een recht. Vrijwilligerswerk is gebaseerd op de keuzevrijheid van de persoon, die deze activiteit naar believen kan invullen. Het is niet de bedoeling dat vrouwen in moederschapsrust verplicht zouden worden als vrijwilliger aan de slag te gaan, maar wel dat ze mogelijkheid krijgen om hun vrijwilligerswerk voort te zetten of een vrijwillige activiteit aan te vatten indien zij dit wensen. Moeders in moederschapsrust behouden het recht om zich te verenigen en vrijwilligerswerk te verrichten. Bovendien hebben zij vaker nood aan sociaal contact. Een aanpassing van de gecoördineerde wet van 1994 lijkt dan ook noodzakelijk: alle vrouwen die dit wensen, moeten de kans krijgen vrijwilligerswerk te verrichten, ook tijdens hun moederschapsrust."

Tot besluit juicht de HRV de opening toe die het RIZIV voorstelt met betrekking tot werkverwijdering. De HRV vraagt echter dat ook moederschaprust geen obstakel zou zijn voor vrijwilligerswerk voor zover dit verenigbaar is met de gezondheidstoestand van moeder en kind en dit in geval van zwangerschap geen risico vormt. Dit bevordert immers eveneens de betrokkenheid van vrouwen bij vrijwillige en maatschappelijk nuttige activiteiten.

Hoogachtend.

Voor de Raad,

De Voorzitter van de HRV,
Philippe ANDRIANNE

6. Advies van de HRV over het ontwerp van wet tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen

Gedurende het ganse jaar 2017 heeft de HRV de vorderingen van het ontwerp tot hervorming van het Wetboek van vennootschappen en van de wet betreffende de vzw's van nabij opgevolgd.

Tijdens de algemene vergadering van 20 april 2017 heeft Sarah Verschaeve, advocate bij het kantoor CURIA, dat door minister Geens belast werd met het begeleiden van de hervorming, de HRV de stand van zaken van de lopende werkzaamheden en de mogelijke weerslag ervan op de vzw's toegelicht.

In juni 2017 heeft een delegatie van het bureau van de HRV minister Geens ontmoet om zijn aandacht te vestigen op de weerslag van zijn hervorming op vrijwilligers. De minister heeft zich ertoe verbonden de HRV de tekstontwerpen voor advies voor te leggen.

Het wetsontwerp werd de HRV in oktober 2017 voorgelegd.

Het ontwerp voorziet onder andere in het opnemen van de bepalingen van de wet van 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk in het toekomstig Wetboek van vennootschappen en verenigingen. Dit Wetboek bevat een nieuwe definitie van vereniging, waarbij het begrip 'afwezigheid van winstoogmerk' niet voorkomt, aangezien de vzw's onbeperkt handelsactiviteiten kunnen uitvoeren voor zover de winsten worden besteed aan het bereiken van het maatschappelijk doel.

In de toekomst zullen de verenigingen bijgevolg ook als ondernemingen worden gekwalificeerd, ongeacht hun activiteit.

De HRV heeft op eigen initiatief een advies gegeven over een ontwerp van wet tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen aan de Minister van Justitie, Koen Geens. De Raad heeft de tekst uitsluitend bekeken vanuit het oogpunt van de impact op het statuut van de vrijwilligers. Gelet op de draagwijdte van het advies wordt dit ook bezorgd aan de Minister van Sociale Zaken en de Minister van Financiën.

De voornaamste punten uit dit advies zijn de volgende:

- er moet in de regelgeving als in de administratieve praktijken rekening worden gehouden met de identiteit van de vrijwilligerssector en met name met de specifieke kenmerken van vrijwilligerswerk;
- in het licht van de wet inzake verduistering en andere frauduleuze handelingen moet de Memorie van Toelichting bij de nieuwe wettelijke bepalingen worden aangepast, zodat de voordelen voor de leden niet worden beperkt. De Raad pleit er ook voor om in deze tekst de voordelen die inherent zijn aan het sociale project niet te laten versmelten met een eventuele onwettige belangbehartiging door bestuurders;
- de nieuwe definitie van de vzw in de tekst vraagt ook een wijziging van de vrijwilligerswet en andere wetgeving om tegenstrijdigheden te voorkomen;
- een oproep tot overleg tussen de ministers van Sociale Zaken, Financiën en Justitie waarbij de HRV wordt betrokken. Dit overleg moet de impact van de maatregelen vaststellen en duidelijkheid scheppen over de reikwijdte van de koninklijke besluiten en omzendbrieven die uit deze wet zullen voortvloeien;
- de vrijwilligerswet moet zodanig worden gewijzigd dat vrijwilligerswerk ook mogelijk is binnen vennootschappen met sociaal oogmerk (waarvan de statuten het toekennen van een direct of indirect vermogensvoordeel verbieden, behalve voor de realisatie van het belangeloze doel dat in de statuten is vastgelegd);

- de regels voor de VZW's moeten worden vastgelegd in een afzonderlijke wet of in afzonderlijke wettelijke bepalingen;
- het instellen van een lager maximumbedrag voor de aansprakelijkheid van bestuurders van kleine VZW's en de vereenvoudiging van administratieve procedures.

De heer Koen Geens
Minister van Justitie
Waterloolaan 115
1000 BRUSSEL

Hoge Raad voor Vrijwilligers

Uw brief van :
Uw kenmerk :
Ons kenmerk :
Datum : 13/11/2017

Betreft: Advies van de HRV over het ontwerp van wet tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen

Mijnheer de Minister,

De Hoge Raad voor Vrijwilligers (HRV) wenst op eigen initiatief een advies te geven over het ontwerp van wet tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen.

De HRV benaderde deze tekst uitsluitend vanuit het oogpunt van de impact op de status van vrijwilligers, in overeenstemming met de wet van 3 juli 2005 over de rechten van vrijwilligers. Op de andere aspecten van het recht van vzw's en bedrijven, die bij velen van hen vragen oproepen, wordt niet ingegaan. Dit advies wordt gegeven op basis van de teksten aangeleverd door het kabinet van de minister van Justitie, vóór het advies van de Raad van State.

Gelet op de draagwijdte van het advies wordt dit ook bezorgd aan de Minister van Sociale Zaken, de Minister bevoegd voor de HRV en de Minister van Financiën.

Algemene beschouwingen

De wens om het verenigings- en vennootschapsrecht grotendeels te harmoniseren kadert in een algemene tendens, die met name door de Europese instellingen wordt ingegeven.

De grenzen tussen de bedrijfs- en de verenigingswereld zijn aan het vervagen. Vzw's worden in toenemende mate gelijkgesteld met marktpelers, wat leidt tot verlies van zichtbaarheid en specificiteit. Deze specificiteit, die gekenmerkt wordt door belangeloos handelen maar ook door bijzondere waarden en werkwijzen, ligt de verenigingswereld na aan het hart. Dit is ook de reden waarom de verenigingen steun ontvangen van het publiek, subsidiërende overheden en vrijwilligers.

De HRV dringt erop aan dat in zowel de regelgeving als de administratieve praktijken rekening wordt gehouden met de identiteit van de vrijwilligerssector en met name met de specifieke kenmerken van vrijwilligerswerk.

Definitie van de vereniging

Het ontwerp van wet tot invoering van het wetboek van vennootschappen en verenigingen definieert de vereniging. Deze wordt gekenmerkt door het nastreven van een belangeloos doel en het verbod op het verkrijgen van een direct of indirect vermogensvoordeel, behalve voor het doel vastgelegd in de statuten.

Het begrip "afwezigheid van winstoogmerk", vermeld in de wet van 27 juni 1921 over de vzw's, komt niet voor in de nieuwe definitie.

De wet over de rechten van vrijwilligers verwijst echter nog steeds naar de afwezigheid van een winstoogmerk. Hij definieert de organisatie als "elke feitelijke vereniging of private of publieke rechtspersoon zonder winstoogmerk die werkt met vrijwilligers".

De HRV verheugt zich erover dat het kabinet van Minister Geens laat weten dat de woorden "in dit laatste geval" uit de definitie van de vereniging zouden worden geschrapt, waardoor het mogelijk wordt directe of indirecte voordelen toe te kennen voor het in de statuten vastgestelde doel.

Het is van essentieel belang dat verenigingen gratis diensten kunnen verlenen, onder andere aan hun vrijwilligers (bv. computeropleidingen), ook al is dit een voordeel voor de vrijwilliger (dat een kostenbesparing met zich meebrengt) en ook al weegt dit op de passiefrekening van de vzw.

Ter wille van de duidelijkheid dienen in de definitie de woorden "behalve voor het in de statuten bepaald belangeloos doel" te worden vervangen door de woorden "behalve voor de uitvoering van het in de statuten bepaald belangeloos doel".

De woorden "op straffe van nietigheid" dienen uit de definitie van vereniging te worden geschrapt omdat artikel 9, 4 betrekking heeft op nietigheid en er in een definitie niet moet worden gesproken over nietigheid.

Gelet op het bestaan van de wet inzake verduistering en andere frauduleuze handelingen vraagt de HRV de memorie van toelichting bij de nieuwe wettelijke bepalingen aan te passen, zodat de kwestie van voordelen voor de leden niet wordt beperkt. De HRV pleit er ook voor om in deze tekst de voordelen die inherent zijn aan het sociale project niet te laten versmelten met een eventuele onwettige belangenbehartiging door bestuurders.

De HRV merkt op dat deze nieuwe definitie van de vzw een wijziging van de wet inzake de vrijwilligers en andere wetgeving vereist om tegenstrijdigheden te voorkomen.

De HRV wil dat art. 1,2 minstens op twee punten wordt aangepast:

- vervanging van de woorden "behalve voor het in de statuten bepaald belangeloos doel" door de woorden "behalve voor de uitvoering van het in de statuten bepaald belangeloos doel".
- schrapping van de woorden "op straffe van nietigheid".

Oorzaken van nietigheid van een vereniging

Artikel 9:4 voorziet in de nietigheid van een vereniging "wanneer zij is opgericht met als doel rechtstreekse of onrechtstreekse vermogensvoordelen als bedoeld in artikel 1:4 te verschaffen aan haar leden, haar toetredende leden of aan de leden van haar bestuursorgaan."

Artikel 9:4, dat elk direct of indirect vermogensvoordeel verbiedt 3 is in tegenstrijd met de definitie voorgesteld bij artikel 1.

Mogelijkheid voor de verenigingen om een beroep te doen op vrijwilligers

Het wetsontwerp bepaalt dat de afwezigheid van een winstoogmerk geen criterium meer zal zijn in de definitie van vzw's.

In de memorie van toelichting wordt gesteld dat "komaf wordt gemaakt met de moeilijkheden die verband houden met de netelige vraag in welke mate een vereniging "commerciële" of "winstgevende" activiteiten kan verrichten om middelen te genereren ten behoeve van haar belangeloos doel."

Helaas zal deze netelige kwestie voor verenigingen en vrijwilligers een actueel thema blijven, aangezien het voor de belastingdienst niet mogelijk is om bezoldigd vrijwilligerswerk uit te oefenen in een vereniging die

onderworpen is aan vennootschapsbelasting.¹ Verenigingen die aan de vennootschapsbelasting onderworpen zijn, zijn echter verenigingen die verrichtingen of activiteiten ontplooiën met een winstoogmerk.

Het fiscale criterium verandert dus niet, maar het standpunt van de belastingdienst ten aanzien van organisaties zonder winstoogmerk kan veranderen zodra de verenigingen commerciële activiteiten onbeperkt kunnen uitoefenen.

Zullen lucratieve activiteiten die nu door de belastingdienst als bijkomstig worden beschouwd, in toekomst niet worden beschouwd als de hoofdactiviteiten, niet omdat de vzw's in kwestie de omvang ervan uitbreiden, maar omdat zij na de hervorming zullen worden gezien als louter economische actoren?

Zullen vzw's die beslissen om hun winstgevende activiteiten te verhogen, hun vrijwilligers moeten opgeven, ook al wordt de opbrengst van deze winstgevende activiteiten volledig besteed aan de realisatie van het sociale doel?

Het wetsontwerp zal leiden tot een toename van het aantal vzw's dat aan de vennootschapsbelasting is onderworpen, alsook van het aantal grensgevallen.

De HRV betreurt dat, door het al dan niet heffen van de vennootschapsbelasting, het uiteindelijk de belastingdienst zal zijn die beslist welke verenigingen bezoldigde vrijwilligers zullen mogen inzetten. Het fiscaal criterium is te restrictief en komt niet overeen met de realiteit op het terrein. Veel sportcentra die door een autonoom gemeentebedrijf worden gerund, hebben bijvoorbeeld regelmatig commerciële activiteiten. Hetzelfde geldt voor culturele centra. De activiteiten van deze structuren zijn echter ten dele gebaseerd op vrijwilligers, die hun onkosten niet meer vergoed zullen kunnen krijgen.

De HRV wijst erop dat de wet over de rechten van de vrijwilligers primeert op de fiscale omzendbrief.

De HRV roept op tot overleg tussen de ministers van Sociale Zaken, Financiën en Justitie, waarbij de HRV wordt betrokken, om de impact van de maatregelen vast te stellen en duidelijkheid te scheppen over de reikwijdte van de KB's en andere omzendbrieven die uit deze wet voortvloeien.

Vennootschappen met sociaal oogmerk

Het wetsontwerp ziet af van de vennootschap met sociaal oogmerk als bijzondere rechtsvorm, maar laat de coöperatieve vennootschappen de mogelijkheid zich te laten erkennen als vennootschap met sociaal oogmerk. In zijn advies aan de minister van Sociale Zaken over de evaluatie van de wet van 3 juli 2005 inzake de rechten van vrijwilligers heeft de HRV reeds aangedrongen op verduidelijking over de mogelijkheid voor sociale ondernemingen om met vrijwilligers samen te werken.

De oprichting van een vennootschap kan voordelen bieden met betrekking tot de financiering of het aantrekken van investeerders. Vennootschappen met sociaal oogmerk zullen hun bestaansreden dus behouden na de hervorming, zelfs al beantwoorden ze aan de criteria voor vzw's.

In deze nieuwe context is de HRV van mening dat het nog wenselijker is vrijwilligerswerk in vennootschappen met sociaal oogmerk toe te staan.

De HRV vraagt dat de wet over de rechten van vrijwilligers zodanig wordt gewijzigd dat vrijwilligerswerk ook mogelijk is binnen vennootschappen met sociaal oogmerk waarvan de statuten het toekennen van een direct of indirect vermogensvoordeel verbieden, behalve voor de realisatie van het belangeloze doel dat in de statuten is vastgelegd. Deze kwestie moet tijdens het hierboven vermelde overleg aan bod komen.

¹ Omzendbrief nr. Ci.RH.241/509.803 over het belastingstelsel van de vergoedingen voor vrijwilligerswerk

Leesbaarheid

Een van de doelstellingen van de nieuwe wet is vereenvoudiging. De HRV meent dat deze doelstelling helemaal niet wordt bereikt voor vzw's.

Momenteel zijn de regels die van toepassing zijn op vzw's gebundeld in één enkele wet, die volledig aan de vzw's gewijd is.

Het wetsontwerp verspreidt deze regels over de boeken 1, 2, 3, 3, 9 en 14, te midden van regels die alleen van toepassing zijn op vennootschappen. Zelfs boek 2, waarin de gemeenschappelijke bepalingen worden behandeld, bevat eigenlijk vooral artikelen die niet van toepassing zijn op vzw's. Bovendien is het geheel van regels dat alleen van toepassing is op verenigingen (boek 9) groter dan de regels die momenteel in de vzw-wet zijn opgenomen.

Het behoud van een afzonderlijke vzw-wet zou niet in strijd zijn met de recente wetten inzake de insolventie van bedrijven en de bevoegdheden van de handelsrechtbanken, die ook op de verenigingen van toepassing zijn.

Volgens de HRV brengt het wetsontwerp de leesbaarheid en het goed begrip van de regelgeving met betrekking tot vzw's in gevaar.

De gebrekkige leesbaarheid van de nieuwe wet zal de taken van onder meer de vrijwillige bestuurders van vzw verzwaren en de in artikel 27 van de Grondwet verankerde vrijheid van vereniging belemmeren.

De HRV vraagt de regels voor vzw's vast te leggen in een afzonderlijke wet of in afzonderlijke wettelijke bepalingen.

Vrijwillige bestuurders van vzw's.

Artikel 2, 53, § 1 stelt maximumbedragen vast voor de aansprakelijkheid van bestuurders. De eerste trap van 125.000 euro is al overdreven hoog voor kleine vzw's. Het zou wenselijk zijn lagere bedragen vast te stellen voor kleine verenigingen.

Sommige openbaarmakingsregels zijn niet duidelijk. Zo moet men bv. de akten betreffende de benoeming van beheerders (art. 2 :8, § 1er, 4°, a)) en het uittreksel van deze benoeming (art. 2 :8, § 1er, 5°) neerleggen en (wat reeds het geval is) het uittreksel publiceren (art. 2 :14). Er is dus een extra document dat ter griffie moet worden neergelegd. Bovendien weten we niet welk verschil er wordt gemaakt tussen de akte en het uittreksel.

Deze elementen, in combinatie met de leesbaarheidsproblemen, brengen het risico met zich mee dat potentiële vrijwillige bestuurders van een vzw worden ontmoedigd, dat de verenigingsdynamiek wordt belemmerd en dat het ontstaan van feitelijke verenigingen wordt aangemoedigd.

De HRV pleit voor de instelling van een lager maximumbedrag voor de aansprakelijkheid van bestuurders van kleine vzw's en de vereenvoudiging van administratieve procedures.

Met de meeste hoogachting.

Voor de Raad,

De Voorzitter van de HRV,
Philippe ANDRIANNE

7. Advies over het wetsontwerp en het ontwerp van koninklijk besluit inzake bijklussen

In het kader van het zomerakkoord heeft de federale regering in juli 2017 beslist om onder bepaalde voorwaarden een fiscale en sociale vrijstelling toe te kennen voor de vergoedingen afkomstig van verenigingswerk, de inkomsten afkomstig van occasionele dienstverlening tussen particulieren en van de deeleconomie.

Om van deze vrijstelling te genieten, mogen deze drie soorten gecumuleerde inkomsten geen € 6000 bruto per jaar en € 1000 bruto per maand overschrijden.

Het wetsontwerp en het ontwerp van koninklijk besluit voorgelegd aan de HRV voeren deze beslissing uit.

Het wetsontwerp bepaalt de voorwaarden die de verenigingswerkers en de organisaties zullen moeten vervullen.

Het ontwerp van koninklijk besluit legt de prestaties vast die kunnen worden geleverd in het kader van verenigingswerk.

Op 26 oktober 2017 werd aan de HRV advies gevraagd over het wetsontwerp het ontwerp van koninklijk besluit inzake bijklussen. De Raad heeft zijn advies opgesteld vanuit de invalshoek van de weerslag op het vrijwilligersstatuut (zoals bepaald in de wet van 3 juli 2005) en op basis van zijn eerdere adviezen naar aanleiding van het 10-jarig bestaan van de vrijwilligerswet. De tekst werd in het bijzonder bekeken vanuit de eerdere aanbevelingen rond het opstellen van een semi-agoraal statuut.

De aspecten over de deeleconomie via erkende platformen of occasionele diensten tussen burgers werden niet besproken als ze geen invloed hadden op het vrijwilligerswerk. Ook het voorgestelde ontwerp van de fiscale wet is niet behandeld, gezien de strekking van zijn advies over de belastingheffing. Tot slot heeft de Raad zich ook niet uitgesproken over de ontwerpen van koninklijke besluiten zoals over het model van overeenkomst van het verenigingswerk en de registratie via de elektronische applicatie.

De Raad kan enkel instemmen met deze teksten op de volgende voorwaarden:

- de criteria, geformuleerd door de HRV in zijn advies waarin wordt gevraagd een semi-agoraal statuut op te stellen, worden nauwgezet in aanmerking genomen en dit zowel wat betreft de opdrachten, de uitvoerder, de opdrachtgever als het loon en de belastingheffing ervan, en waarbij de cultuur van institutionele, verenigings- en buurtsolidariteit wordt versterkt zonder de verleende diensten te willen commercialiseren;
- de overwogen bepaling een duidelijk verschil aangeeft tussen dit nieuwe statuut en dat van het vrijwilligerswerk zodat er geen verwarring bestaat voor de dienstverleners, de organisaties en het grote publiek;
- wordt afgezien van de term “verenigingswerk”;
- dat over de functies, die worden beschouwd als verenigingswerk, wordt beslist door de paritaire comités, ook bij toekomstige aanpassingen;
- het nieuwe systeem, behalve voor de podiumkunsten (Nederlandstalige Gemeenschap) en de sport, in meerdere fases in voege treedt en dit naargelang de afgesloten akkoorden in het paritair comité;
- de controles, verbonden aan dit nieuwe mechanisme, op geen enkele manier nieuwe verplichtingen voor het vrijwilligerswerk met zich meebrengen.

In december 2017 werd de voorzitter van de HRV gehoord door de parlementsleden in de Commissie voor de Sociale Zaken, naast de vertegenwoordigers van de sociale partners, van de zelfstandigen en van het Franstalig Platform voor vrijwilligerswerk. Deze verschillende actoren hebben verwezen naar de adviezen geformuleerd door de adviesorganen, namelijk de NAR, de HRV en het ABC en hebben zich bezorgd getoond, niet over het principe, maar wel over de uitvoering van het verenigingswerk, zoals voorzien bij het wetsontwerp. Naar aanleiding hiervan heeft de tekst, waarvoor eind 2017 dringend moest worden gestemd, uiteindelijk een tweede lezing in 2018 moeten ondergaan.

Mevrouw Maggie De Block
Minister van Sociale Zaken
Finance Tower - Kruidtuinlaan 50/175
1000 Brussel

Hoge Raad voor vrijwilligers

Uw brief van : 26/10/2017
Uw kenmerk :
Ons kenmerk :
Datum : 24/11/2017

Betreft : Advies van de HRV betreffende het wetsontwerp en het ontwerp van koninklijk besluit inzake bijklussen

Mevrouw de Minister,

Per brief van 26 oktober 2017 heeft U het advies van de Hoge Raad voor vrijwilligers (HRV) gevraagd over het wetsontwerp en het ontwerp van koninklijk besluit inzake bijklussen.

De HRV heeft deze teksten enkel bekeken vanuit de invalshoek van de weerslag op het vrijwilligersstatuut, gelet op de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers, en van zijn vroeger advies inzake het semi-agoraal statuut. De andere aspecten, zoals de deeleconomie via erkende platformen of de occasionele diensten tussen burgers, werden niet besproken, wanneer zij geen invloed op vrijwilligerswerk hebben.

De HRV heeft het voorgestelde ontwerp van de fiscale wet niet behandeld, gezien de strekking van zijn advies over de belastingheffing. Hij heeft zich ook niet uitgesproken over de ontwerpen van koninklijke besluiten (deze werden hem ook niet bezorgd, al zijn ze blijkbaar al goedgekeurd door de regering) met betrekking tot het model van overeenkomst van het verenigingswerk en de registratie via de elektronische applicatie.

Context

Naar aanleiding van de tiende verjaardag van de wet betreffende de rechten van vrijwilligers had U de HRV verzocht om een advies tot evaluatie van deze wet, alsook om een advies over de wenselijkheid om een "semi-agoraal" statuut in te voeren om de grijze zone tussen vrijwilligerswerk en tewerkstelling¹ op te vullen.

De HRV gaf een positief advies over dit nieuwe statuut, op voorwaarde dat het bepaalde criteria vervult.

Het thans aan de HRV voorgelegde wetsontwerp voert een nieuw statuut van verenigingswerker in met als doel deze grijze zone te doen verdwijnen.

¹ "Het 10-jarig bestaan van de wet betreffende de rechten van vrijwilligers – Twee adviezen voor een toekomstperspectief"
<http://hogeraadvrijwilligers.belgium.be/docs/advies-2016-10-jaar-wet.pdf>

De HRV is geen voorstander van het woordgebruik “verenigerswerk”, want deze term verwijst eveneens naar de bedienden in deze sector. Bovendien is deze term niet aangepast aan de personen die deze activiteit zullen presteren in overheidsorganisaties. Tot slot doet het gebruik van het woord “vereniging” denken aan een nieuw statuut van betaald vrijwilligerswerk, terwijl het vrijwilligerswerk in essentie een belangeloze daad is.

Ook van de term ‘vrijtijdswerk’ is de HRV geen voorstander, omdat dit sematisch te dicht aanleunt bij de term ‘vrijwilligerswerk’. Dit kan alleen maar verwarring creëren.

De HRV geeft de voorkeur aan de term “semi-agoraal” die neutraler is en beantwoordt aan de kenmerken van het nieuwe statuut.

In zijn advies zal de HRV de terminologie van het wetsontwerp gebruiken.

De HRV verwondert er zich over en vindt het jammer dat de meeste criteria die hij had voorgesteld voor dit statuut in zijn advies van 2016, niet in het wetsontwerp staan.

Criteria voorgesteld door de HRV in zijn advies van 2016, waaraan niet tegemoet is gekomen door het wetsontwerp.

Belastbaarheid tegen 33%

De HRV is van oordeel dat een belastbaarheid onontbeerlijk is om het statuut van verenigerswerker duidelijk te onderscheiden van het vrijwilligersstatuut.

De HRV was van oordeel dat de vergoedingen die de verenigerswerker ontvangt, belast moeten worden tegen 33% zoals voor de diverse inkomsten. Naar aanleiding van sommige studies na zijn eerste advies, behoudt hij de noodzaak van een belastbaarheid naar het voorbeeld van de diverse inkomsten tegen een nader te bepalen percentage. Het gebrek aan belastbaarheid van verenigerswerk zou een te grote verwarring tussen dit statuut en dat van het vrijwilligerswerk veroorzaken.

De HRV is verbaasd over de uitspraak in de Memorie van Toelichting volgens dewelke “een ongebreidelde toepassing van de sociale en fiscale wetgeving ertoe leidt dat de ontwikkeling van het verenigerswerk ernstig wordt belemmerd (...)”.

De HRV herinnert aan zijn gehechtheid aan de structurele systemen van solidariteit, namelijk de sociale zekerheid en de belastingen.

De HRV sluit zich aan bij de opmerking van de Raad van State naar aanleiding van de flexi-jobs: “Indien een maatregel om het zwartwerk in een bepaalde sector te bestrijden erin bestaat om de sociale en fiscale lasten voor die sector dan maar af te schaffen, lijkt dit niet evenredig in het licht van het doel van de maatregel en moet worden besloten dat dit een schending inhoudt van het gelijkheidsbeginsel.”

Beperking werktijdregeling (bijvoorbeeld 1/3 van een voltijdse betrekking)

Om nefaste gevolgen voor de arbeidsmarkt te voorkomen, zoals het vervangen van werk door verenigerswerk in de verenigings- en openbare sectoren, de toename van het aantal deeltijds werkende

personen die daar niet voor gekozen hebben en de oneerlijke concurrentie ten opzichte van de zelfstandigen, adviseerde de Raad om de maandelijkse duur van de prestaties van verenigingswerkers te beperken.

De Raad bevestigt opnieuw deze aanbeveling om de ontwrichting van de werkgelegenheid te beperken.

Professionele hoofdactiviteit of gewaarborgde sociale rechten

De HRV had gevraagd dat de opdrachtnemer reeds een professionele hoofdactiviteit uitoefent waardoor het mogelijk is om sociale rechten te laten gelden of om gewaarborgde sociale rechten te hebben. Drie argumenten werden voorgesteld om dit verzoek te rechtvaardigen. De volgende punten zouden moeten worden voorkomen: het verminderen van reguliere tewerkstelling, administratieve overlast en druk op de sociale zekerheid en de staatskas dankzij de financiering van de sociale zekerheid door de hoofdactiviteit. Het was dus uiterst belangrijk dat de sociale bijdragen niet zouden worden verminderd. Dit verzoek is evenwel slechts gedeeltelijk nageleefd. Immers, in artikel 3 § 4 maakt het wetsontwerp het voor de werkzoekende in het kader van een reactiveringstraject en voor personen in het kader van een traject van gemeenschapsdienst mogelijk om van dit statuut te genieten. Deze personen kunnen geen volwaardige professionele activiteit aantonen. Zij betalen dus geen enkele sociale bijdrage.

Relevante sectorale behoefte

Oorspronkelijk werd het semi-agoraal statuut eerst en vooral voor de sportsector gevraagd, waarvoor het kader van het vrijwilligerswerk onvoldoende bleek. Omdat de HRV evenwel de deur niet wou sluiten voor andere sectoren met eventuele specifieke behoeften was hij in het algemeen voorstander van een nieuw statuut.

De Raad vindt het evenwel jammer dat het voor advies voorgelegd koninklijk besluit verenigingswerk toestaat in bepaalde sectoren die geen vragende partij zijn voor dit statuut en die niet werden geraadpleegd.

De HRV is van oordeel dat de lijst met activiteiten die in het kader van verenigingswerk kunnen worden verricht zowel te ruim als te onduidelijk is. De benamingen worden in de betrokken sectoren soms niet meer gebruikt.

Het is belangrijk, zowel voor het veiligstellen van de maatschappelijke betrokkenheid die aan de basis ligt van de acties van de verenigingen, als voor hun financieel voortbestaan, dat het niet mogelijk wordt gemaakt dat deze verschillende activiteiten worden bezoldigd.

De HRV vreest dat het goedkeuren van een dergelijke ruime lijst een gevoel van frustratie creëert bij sommige vrijwilligers die niet zullen begrijpen waarom hun vereniging weigert hen het statuut van verenigingswerker toe te kennen terwijl hun activiteiten vermeld staan in het koninklijk besluit.

Behalve de sportsectoren en de podiumkunsten (Vlaamse Gemeenschap) waarmee een formeel overleg is geweest, is de HRV van mening dat de lijst en de beschrijving van de functies in het ontwerp van koninklijk besluit sector per sector moeten worden onderhandeld, zelfs per gemeenschappelijke subsector, in het kader van de paritaire comités of hun equivalenten bij de publieke sector.

De HRV is van mening dat het verenigingswerk enkel in werking mag treden vanaf 1 januari 2018 voor de twee geraadpleegde sectoren. Voor de anderen kan er echter slechts een ingangsdatum worden bepaald na een akkoord in het paritair comité.

Bovendien, in de lijst van de diensten van burger tot burger, is het risico groot dat bepaalde taken die nu worden vervuld in het kader van het vrijwilligerswerk, zullen verglijden naar deze nieuwe activiteitsfeer wat leidt tot een deregulering van de sector.

De functie kan niet worden ingevuld door "reguliere arbeid"

De HRV stelt vast dat het verenigingswerk zelfs mogelijk zal zijn voor functies die doorgaans door werknemers worden uitgeoefend. Het punt 9 van het koninklijk besluit ² is zo vaag dat het van toepassing kan zijn op alle functies in de meerderheid van de activiteitsvelden van de verenigingen.

De HRV is van oordeel dat de bepalingen van het wetsontwerp tot bescherming van de reguliere arbeid onvoldoende zijn. De regel, vastgelegd door artikel 16 (geen verenigingswerk voor zijn (ex-)werkgever of (ex-)opdrachtgever) kan gemakkelijk worden omzeild.

De HRV vreest dat het opleggen van verenigingswerk dat weinig of niet vergoed wordt aan werklozen in een integratietraject, een rem kan betekenen op de creatie van werk.

Cumulatieverbod met vrijwilligerswerk in dezelfde organisatie

De HRV vraagt dat een persoon die vrijwilligerswerk en verenigingswerk kan uitoefenen binnen eenzelfde organisatie en gedurende hetzelfde kalenderjaar aan twee voorwaarden voldoet:

- het vrijwilligerswerk moet zonder kostenvergoeding zijn of enkel met een vergoeding van de reële kosten
- EN
- de uitgeoefende activiteiten, zowel deze van het vrijwilligerswerk als van het verenigingswerk, moeten duidelijk van elkaar onderscheiden zijn.

Buiten deze voorwaarden, is de HRV van mening dat een persoon niet mag cumuleren of van het ene statuut naar het andere mag gaan gedurende hetzelfde kalenderjaar binnen dezelfde organisatie.

De cumulatie van het vrijwilligerswerk en het verenigingswerk stelt geen probleem als ze wordt verricht in twee verschillende organisaties.

Verwarring tussen vrijwilligerswerk en verenigingswerk

Alhoewel de doelstelling van de maatregel is om een duidelijke grens tot stand te brengen tussen het vrijwilligerswerk, de werkgelegenheid en het verenigingswerk, staat in de Memorie van Toelichting dat de statuten van vrijwilliger en verenigingswerker in bepaalde situaties onderling verwisselbaar zijn, in functie van wat het voordeligst zou zijn. Vrijwilligerswerk is evenwel een kosteloze handeling die hoogstens aanleiding kan geven tot een terugbetaling van de kosten, daar waar de verenigingswerker een vergoeding voor de geleverde prestaties ontvangt. Twee totaal verschillende filosofieën liggen aan de basis van deze statuten.

De HRV beveelt aan dat de Memorie van Toelichting duidelijk het onderscheid maakt tussen vrijwilligerswerk en verenigingswerk. Bepaalde voorbeelden om de activiteiten van de verenigingswerker te illustreren zijn niet relevant: onthaalvrijwilliger, administratief vrijwilliger, enz. ...

² Persoon die actief is bij initiatieven voor samenlevingsopbouw, volksoontwikkeling, organisaties voor de bescherming van het leefmilieu, cultureel en historisch erfgoed, ontwikkelingssamenwerking of -educatie, verenigingen ter bevordering van plastische en literaire kunst

Voorwaarden voor betaling van een vergoeding

Alhoewel artikel 1 van het wetsontwerp verenigingswerk beschrijft als een activiteit verricht “tegen vergoeding”, bepaalt artikel 11 dat de partijen een vergoeding kunnen overeenkomen. De Memorie van Toelichting verklaart op haar beurt dat “het verenigingswerk in principe wordt uitgevoerd tegen vergoeding, alhoewel deze niet verplicht is.”

Het is uiterst belangrijk dat er, bij gebrek aan vergoeding, geen sprake is van verenigingswerk. In het omgekeerde geval zouden activiteiten van bepaalde niet-bezoldigde vrijwilligers in het toepassingsgebied van het verenigingswerk komen.

Deze verwarring van de statuten is niet wenselijk. De personen die vrijwilligerswerk uitvoeren, moeten als dusdanig worden erkend en duidelijk weten welke wet op hen van toepassing is.

De HRV herinnert eraan dat hij totaal gekant is tegen een uitbreiding van een verplichte registratie van de vrijwilligers, wat een te grote administratieve last zou zijn voor de kleine verenigingen en in tegenspraak zou zijn met het respecteren van de persoonlijke levenssfeer van vrijwilligers.

De HRV vraagt dus de Memorie van Toelichting en artikel 11 af te stemmen op artikel 1 dat verduidelijkt dat de betaling van een vergoeding een essentieel element van verenigingswerk is.

Definitie: organisatie

Het wetsontwerp neemt de definitie van de vereniging die in het ontwerp van wetboek van vennootschappen en verenigingen staat als inspiratiebron, maar niet in zijn laatste versie van het wetboek. De woorden “in dit laatste geval” werden namelijk nu geschrapt.

De definitie van verenigingen en organisaties in de wet betreffende de rechten van vrijwilligers en in andere reglementeringen moeten ook op elkaar worden afgestemd.

Toepassing van het arbeidsrecht

In het wetsontwerp wordt voorzien dat het verenigingswerk niet in het toepassingsgebied van de arbeidswetten (behalve de maatregelen inzake welzijn) valt. De HRV benadrukt dat dit voor het vrijwilligerswerk niet zo duidelijk is. De HRV vraagt dat het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers een gelijkaardige bepaling bevat.

Bescherming van het welzijn

Het wetsontwerp sluit verenigingswerkers uit het toepassingsgebied van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers uit en voert een bijzondere voorziening tot bescherming van het welzijn van verenigingswerkers in.

De HRV merkt op dat vrijwilligerswerk in de zin van de wet van 2005 niet wordt uitgesloten uit de wet van 4 augustus 1996 en pleit ervoor dat een gelijkaardige voorziening wordt ingevoerd voor vrijwilligers.

Evaluatie van de wet

De HRV vraagt dat de evaluatie wordt voorzien door de wet zelf en niet enkel in de Memorie van Toelichting. De HRV vraagt betrokken te worden bij deze evaluatie over de wet en over de KB's en dat een bepaling de frequentie ervan verduidelijkt.

Om de weerslag van deze wet op het vrijwilligerswerk te evalueren, vraagt de HRV dat de enquête over het vrijwilligerswerk, toegevoegd aan de enquête van de arbeidskrachten, ook na 2018 wordt hernieuwd en bijgevolg wordt aangepast.

Samengevat:

De HRV, die kennis heeft genomen van het ontwerp om een statuut voor verenigingswerk in te voeren, kan enkel instemmen met deze teksten op volgende voorwaarden:

- **de criteria, geformuleerd door de HRV in zijn advies waarin wordt gevraagd een semi-agoraal statuut op te stellen, worden nauwgezet in aanmerking genomen en dit zowel wat betreft de opdrachten, de uitvoerder, de opdrachtgever als het loon en de belastingheffing ervan, en waarbij de cultuur van institutionele, verenigings- en buurtsolidariteit wordt versterkt zonder de verleende diensten te willen commercialiseren;**
- **de overwogen bepaling een duidelijk verschil aangeeft tussen dit nieuwe statuut en dat van het vrijwilligerswerk zodat er geen verwarring bestaat voor de dienstverleners, de organisaties en het grote publiek;**
- **wordt afgezien van de term “verenigingswerk”;**
- **dat over de functies, die worden beschouwd als verenigingswerk, wordt beslist door de paritaire comités, ook bij toekomstige aanpassingen;**
- **het nieuwe systeem, behalve voor de podiumkunsten (Nederlandstalige Gemeenschap) en de sport, in meerdere fases in voege treedt en dit naargelang de afgesloten akkoorden in het paritair comité;**
- **de controles, verbonden aan dit nieuwe mechanisme, op geen enkele manier nieuwe verplichtingen voor het vrijwilligerswerk met zich meebrengen.**

Hoogachtend,

Voor de Raad,

De voorzitter van de HRV,
Philippe ANDRIANNE

8. De gemeenschapsdienst uitgevoerd door OCMW-gerechtigden in het kader van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie (GPMI)

Een wetsontwerp tot wijziging van de wet betreffende het recht op maatschappelijke integratie werd in mei 2016 ingediend. Dit wetsontwerp had tot doel drie nieuwe mogelijkheden in de wet in te voeren: een uitbreiding, boven de 25 jaar, van de verplichting om een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie te sluiten, het opnemen van personen die subsidiaire bescherming genieten in het toepassingsgebied van de wet en het invoeren van het concept "gemeenschapsdienst". De nieuwe wet werd op 21 juli 2016 goedgekeurd en is op 1 november 2016 in werking getreden.

Met gemeenschapsdienst wordt het volgende bedoeld: "het verrichten, op vrijwillige basis, van activiteiten die positief bijdragen aan het persoonlijk ontwikkelingstraject van de betrokkene en de gemeenschap".

Het aanvaarden van een gemeenschapsdienst in het kader van een GPMI kan voortaan ook in aanmerking worden genomen om de werkbereidheid van de persoon te evalueren.

Ingevolge het advies geformuleerd in 2016 door de HRV aan de Minister van Maatschappelijke Integratie heeft een vertegenwoordiger van het Kabinet van minister Borsus tijdens de AV van 20 april 2017 de hervorming van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie (GPMI) voorgesteld.

Tijdens deze gedachtewisseling hebben de leden van de HRV kunnen herinneren aan hun bezorgdheden die reeds geformuleerd werden in een advies van 2016 gericht aan minister Borsus:

- Vrijwilligerswerk wordt vrij en zonder verplichtingen verricht en om die reden heeft de Raad van State geoordeeld dat gemeenschapsdienst geen vrijwilligerswerk was in de zin van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers. Niettegenstaande verwijst de omzendbrief bestemd voor de OCMW's naar de wet van 2005, wat de HRV niet kan aanvaarden;
- Vrijwilligerswerk is de materiële uiting van een burgerverbintenis. Vrijwilligerswerk is geen hulpmiddel voor herinschakeling en moet niet geïnstrumentaliseerd worden;
- De regeling is onevenwichtig, aangezien ze in sancties voorziet voor de gerechtigden, die kwetsbaar zijn, maar niet voor het OCMW, indien het GPMI niet wordt nageleefd;
- Gemeenschapsdienst zou de vertrouwensrelatie tussen een vzw en haar vrijwilligers eventueel kunnen verbreken;
- Veel verenigingen willen niet deelnemen aan deze regeling waarbij de concrete uitvoering van gemeenschapsdienst in gevaar wordt gebracht.

9. Algemene Vergaderingen

De algemene vergaderingen vonden plaats op 22 maart, 20 april, 2 oktober, 6 november en 17 november.

10. Bureau

Het Bureau vergaderde op 30 januari, 28 maart, 24 mei, 29 juni, 18 september en 13 november.

De volgende leden maken deel uit van het Bureau:

Philippe Andrianne
Liliane Krokaert
Jacky Cloth
Eric De Wasch
Emmeline Orban
Geraldine Mattens
Nadja Cornejo

11. Werkgroepen

Gelet op de omvang van de tekstontwerpen en de talrijke gevolgen van deze hervorming heeft de HRV beslist een werkgroep ad hoc op te richten om de gevolgen ervan op de vrijwilligers en de verenigingen bij dewelke zij actief zijn, te onderzoeken.

Deze werkgroep, die is samengekomen op 19 en 30 oktober, was samengesteld uit leden van de HRV en drie externe experts: Inge Geerardyn (Verenigde verenigingen), Kristien Vermeersch (FOV) en Sophie Denooz (AES AISF). De werkzaamheden van deze werkgroep hebben gediend als basis voor het advies dat de HRV op eigen initiatief heeft geformuleerd voor minister Geens, maar ook voor de Minister van Sociale Zaken en de Minister van Financiën, gelet op de interacties tussen de fiscaliteit van de vzw's, die door het nieuwe Wetboek werden geherdefinieerd, en de mogelijkheid om met vrijwilligers samen te werken.

Bijlage 1: De actuele tekst van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van de vrijwilligers

→ <http://hogeraadvrijwilligers.belgium.be/docs/wet-030705-220514.pdf>

Bijlage 2:

De Samenstelling van de Hoge Raad voor Vrijwilligers

EFFECTIEVE FRANSTALIGE LEDEN

L'Union francophone des Associations de Parents de l'Enseignement Catholique (Bernard Hubien)
La Fédération des Institutions hospitalières (Pierre Smiets, remplacé par Benoît Hallet)
L'Alliance Nationale des Mutualités Chrétiennes (Philippe Andrienne)
L'Association des Centres culturels de la Communauté française de Belgique (Luc Decharneux)
Croix-Rouge de Belgique Com Francophone (Isabelle Brouwers)
L'Association Interfédérale du Sport Francophone (Willy Monfort, vervangen door Sylvie Ronsse)
Le Centre d'Action laïque (Alain Villers)
Conseil de la Jeunesse Catholique (Hélène Sergeant, remplacé par Nadia Cornejo)
La Fédération Multisports Adaptés (Philippe Bodart, vervangen door Julien Bunckens)
Caritas (Patrick De Bucquois, vervangen door Emmeline Orban)

PLAATSVERVANGENDE FRANSTALIGE LEDEN

La Confédération des Seniors Socialistes (Renée Vankeleffe)
L' Association interrégionale de Guidance et de la Santé (Stéphanie Natalis, remplacé par Eric Liagre)

EFFECTIEVE NEDERLANDSTALIGE LEDEN

Vlaams secretariaat Katholiek Onderwijs (Beatrijs Pletinck)
De Ambrassade (Simon Kenens, remplacé par Hans Cools)
Vlaams Welzijnsverbond (Liliane Krokaert)
Federatie van Sociale Ondernemingen (Mit van Paesschen)
Rode Kruis Vlaanderen (Ludgardis Swennen, remplacé par Carmen Mathijssen)
Gezinsbond (Eric De Wasch)
Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk (Eva Hambach)
Nationaal Verbond van Socialistische Mutualiteiten (Delphine Verscheure, remplacée par Truus Mentens)
Federatie sociaal-cultureel werk (Nele Cornelis, remplacée par Hannes Renglé)
Vlaamse Sportfederatie (Geraldine Mattens)

PLAATSVERVANGEND NEDERLANDSTALIG LID

Vlaams Patiëntenplatform (Peter Gielen)

EFFECTIEF DUITSTALIG LID

Sportrat der deutschsprachigen Gemeinschaft (Jacques Cloth)

PLAATSVERVANGEND DUITSTALIG LID

Kreativa Amel (Susanne Verplancken)

Verantwoordelijke Uitgever
Christian Dekeyser

Online: D/2018/10.770/23

© 2018 HOGE RAAD VOOR VRIJWILLIGERS

Administratief Centrum Kruidtuin
Finance Tower
Kruidtuinlaan 50, bus 125
1000 Brussel

Tel.: 02 528 64 68
Fax.: 02 528 69 77

E-mail: christian.dekeyser@minsoc.fed.be
Website: www.hogeraadvrijwilligers.belgium.be